

NAUJIENLAIŠKIS

TARPTAUTINĖS SANKCIJOS

TURINYS:

EUROPOS SĄJUNGA - 2

LIETUVA - 7

JUNGTINĖ KARALYSTĖ - 9

JUNGTINĖS AMERIKOS VALSTIJOS - 14

EUROPOS SĄJUNGA

Patvirtintas 12-as ES sankcijų Rusijai paketas

2023 m. gruodžio 18 d. patvirtintu dvyliktoju sankcijų paketu Taryba nusprendė nustatyti ribojamąsias priemones dar **61 asmeniui ir 86 subjektams**, atsakingiems už veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi.

Atitinkamai priimti Tarybos Sprendimas (BUSP) **2023/2871**, Tarybos Reglamentas (ES) **2023/2873** ir Tarybos Įgyvendinimo Reglamentas (ES) **2023/2875** bei Tarybos Sprendimas (BUSP) **2023/2874** ir Tarybos Reglamentas (ES) **2023/2878**.

12-uoju sankcijų paketu taip pasiektas sutarimas drausti į ES importuoti, pirkti ar pervežti **rusiškos kilmės deimantus**, teikti **programinės įrangos tiekimo paslaugas**, skirtas įmonių valdymui bei pramoniniam projektavimui ir gamybai.

Kad būtų mažiau galimybių apeiti sankcijas, **Rusijos piliečiams** uždraudžiama nuosavybės teise turėti ar kontroliuoti juridinius asmenis, subjektus ar įstaigas, Rusijos fiziniams ar juridiniams asmenims ir gyventojams teikiančius **kriptoturto piniginės, sąskaitų ar pirkimo, pardavimo ir gavimo pagal kliento pateiktus nurodymus paslaugas**, arba užimti bet kokias pareigas jų **valdymo organuose**.

Pažymėtina, kad naujuoju sankcijų paketu **griežtinama ES eksportuotojų atsakomybė** – gabenant prekes į trečiąsias šalis bus reikalaujama sutartyse įtraukti nuostatas, kuriomis pirkėjai įsipareigos įsigyjamų jautrių prekių ir technologijų neeksportuoti į Rusiją ar naudojimui joje.

Išplečiamas dvejopo naudojimo prekių ir technologijų sąrašas bei sąrašas prekių, kurios prisideda prie Rusijos karinio ir technologinio tobulėjimo arba šalies gynybos ir saugumo sektoriaus plėtros, įtraukiant **lazerių sektoriaus prekes, stakles ir mašinų dalis, chemines medžiagas, termostatus**. Nustatomi **ribojimai importuojamoms prekėms**, iš kurių Rusija gauna dideles pajamas, pavyzdžiui **suskystintos naftos dujos, ketaus luitai ir juodųjų metalų gaminiai**, vario ir aliuminio laidai, vamzdžiai ir vamzdeliai.

Patikslintas praktinis ribojimų, susijusių su transporto priemonių, kertančių ES išorinę sieną, taikymas. Išplečiamas draudimas per Rusijos teritoriją tranzitu gabenti tam tikras iš ES eksportuojamas prekes ir technologijas, įtraukiant tas, kurios prisideda prie šalies pramonės pajėgų stiprinimo.

ES ribojamosios priemonės dėl veiksmų, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi, šiuo metu taikomos beveik iš viso **1 950 asmenų ir subjektų**. Į sąrašą įtrauktų asmenų ir subjektų **turtas išaldomas**, o ES piliečiams ir bendrovėms **draudžiama sudaryti jiems galimybę naudotis lėšomis**. Be to, fiziniams asmenims taikomas ir **draudimas keliauti**, o tai reiškia, kad jie negali atvykti į ES teritoriją arba vykti per ją tranzitu.

Daugiau informacijos (anglų k.): [Russia's war of aggression against Ukraine: EU adopts 12th package of economic and individual sanctions](#)

Daugiau informacijos (lietuvių.): [Reaguojant į Rusijos beprecedentį karą prieš Ukrainą patvirtintas 12-as ES sankcijų Rusijai paketas, bus reikalaujama daugiau atsakomybės iš Bendrijos įmonių](#)

Įsigaliojo atnaujintas ES dvejopo naudojimo prekių kontrolės sąrašas

2023 m. gruodžio 16 d. įsigaliojo atnaujintas ES dvejopo naudojimo prekių kontrolės sąrašas.

Pažymėtina, kad 2023 m. rugsėjo 15 d. Europos Komisija priėmė Deleguotąjį Reglamentą (ES) **2023/2616**, kuriuo atnaujintas ES dvejopos naudojimo prekių eksporto kontrolės sąrašas, pateiktas Tarybos Reglamento (ES) 2021/821 I priede. Tarybai ir Europos Parlamentui per du mėnesius nepareiškus prieštaravimų, Komisijos deleguotasis reglamentas buvo paskelbtas ir įsigaliojo 2023 m. gruodžio 16 d.

Dvejopos naudojimo prekių sąrašo atnaujinimai susiję su **gamybos įrangos, didelio našumo kompiuterių ir lazerių, povandeninių transporto priemonių variklių ir orlaivių variklių** kontrolės parametrais.

Pasiektas politinis susitarimas kriminalizuoti ES sankcijų pažeidimus

2023 m. gruodžio 12 d. Tarybai pirmininkaujanti Ispanija ir Europos Parlamentas **baigė derybas dėl ES teisės akto, kuriuo nustatomos nusikalstamos veikos ir bausmės už ES sankcijų pažeidimus**. Šia direktyva užtikrinama, kad asmenys, kurie pažeidžia arba apeina ES sankcijas, būtų patraukti baudžiamojon atsakomybėn. Atitinkamai šiuo teisės aktu nustatoma, kad valstybės narės tam tikrus žemiau įvardijamus veiksmus turės apibrėžti kaip nusikalstamas veikas:

- pagalba asmenims, kuriems taikomos ES ribojamosios priemonės, siekiant apeiti draudimą keliauti,
- prekyba sankcionuotomis prekėmis ir sandorių vykdymas su valstybėmis ar subjektais, kuriems taikomos ES ribojamosios priemonės,
- draudžiamų ar ribojamų finansinių paslaugų teikimas arba draudžiamos ar ribojamos finansinės veiklos vykdymas,
- asmenų, subjektų ar organizacijų, kuriems taikomos ES sankcijos, nuosavybės teisių į lėšas ar ekonominius išteklius slėpimas.

Pabrėžtina, kad už kurstymą, pagalbą ir bendrininkavimą vykdant šias nusikalstamas veikas taip pat bus baudžiama kaip už nusikaltimą, o prekyba karine medžiaga būtų laikoma nusikalstama veika ne tik tada, kai ji vykdoma tyčia, bet ir dėl didelio aplaidumo.

Preliminarus susitarimas bus pateiktas valstybių narių atstovams (Nuolatinųjų atstovų komitetui), kad jie jį patvirtintų. Jei tekstas bus patvirtintas, jį oficialiai priims ir Taryba, ir Europos Parlamentas.

Daugiau informacijos (lietuvių k.): [Taryba ir Parlamentas pasiekė politinį susitarimą kriminalizuoti ES sankcijų pažeidimus](#)

Kova su pinigų plovimu: Taryba ir Parlamentas susitarė įsteigti naują instituciją

2023 m. gruodžio 13 d. Taryba ir Parlamentas pasiekė preliminarų susitarimą dėl naujos Europos Kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu institucijos (**AMLA**) įsteigimo – tai yra kovos su pinigų plovimu dokumentų rinkinio, kuriuo siekiama apsaugoti ES piliečius ir ES finansų sistemą nuo pinigų plovimo ir teroristų finansavimo, pagrindinis elementas.

AMLA **atrinks kredito ir finansų įstaigas**, kurios laikomos didelės rizikos įstaigomis keliose valstybėse narėse. Atrinktuosius įpareigotuosius subjektus prižiūrės AMLA vadovaujamos jungtinės priežiūros grupės, kurios, be kita ko, atliks vertinimus ir patikrinimus.

Pažymėtina, kad AMLA taip pat stebės, ar atrinktieji įpareigotieji subjektai taiko vidaus politiką ir procedūras, kad būtų užtikrinamas **tikslinių finansinių sankcijų, turto įšaldymo ir konfiskavimo įgyvendinimas**.

Daugiau informacijos (lietuvių k.): [Kova su pinigų plovimu: Taryba ir Parlamentas susitarė įsteigti naują instituciją](#).

Pasiektas susitarimas dėl nusikalstamu būdu įgytų pinigų įšaldymo ir konfiskavimo taisyklių

2023 m. gruodžio 12 d. pirmininkaujančios Ispanijos ir Europos Parlamento derybininkai pasiekė politinį susitarimą **dėl ES teisės akto dėl turto susigrąžinimo ir konfiskavimo**. Naująja direktyva nustatomos ES masto būtiniausios nusikalstamu būdu įgyto turto atsekimo, nustatymo, įšaldymo, konfiskavimo ir valdymo taisyklės. Ja bus sustiprinti valstybių narių gebėjimai kovoti su organizuotu nusikalstamumu.

Kai bus priimta dar svarstoma direktyva dėl nusikalstamų veikų apibrėžties ir sankcijų už ES ribojamųjų priemonių pažeidimus, **siūlomos taisyklės bus taip pat taikomos sankcijų pažeidimams. Todėl asmenų ir įmonių, gaunančių naudos iš sankcijų apėjimo, pajamos bus konfiskuojamos** taip pat, kaip prekyautojų žmonėmis ar narkotikų kartelių.

2023 m. gruodžio 12 d. susitarimui turės pritarti Taryboje (Nuolatinųjų atstovų komitete) posėdžiaujantys valstybių narių atstovai. Jei tekstas bus patvirtintas, jam bus taikomas oficialaus priėmimo procesas tiek Taryboje, tiek Europos Parlamente.

Daugiau informacijos (lietuvių k.): [Taryba ir Europos Parlamentas susitarė dėl nusikalstamu būdu įgytų pinigų įšaldymo ir konfiskavimo taisyklių](#).

Nustatytos sankcijos Irano subjektams atsižvelgiant į Irano karinę paramą Rusijai

2023 m. gruodžio 11 d. Taryba nustatė ribojamąsias priemones **6 asmenims ir 5 subjektams**, susijusiems su Irano bepiločių orlaivių, naudojamų Rusijos neteisėtame agresijos kare prieš Ukrainą, kūrimu ir gamyba.

Tai **pirmieji asmenys ir subjektai, įtraukti į sąrašą pagal naujai nustatytą ribojamųjų priemonių režimą** atsižvelgiant į Irano karinę paramą Rusijai.

Į sąrašą įtraukta bendrovė „**Shakad Sanat Asmari**“, jos generalinis direktorius, generalinio direktoriaus pavaduotojas ir vyriausiasis mokslininkas, bendrovės, gaminančios bepiločių orlaivių komponentus, siūlančios aviacinės-kosminės inžinerijos paslaugas („**Baharestan Kish company**“, „**Saad Sazeh Faraz Sharif**“, „**Sarmad Electronic Sepahan Company**“), ir kitos bendrovės, padedančios Irano Islamo revoliucijos gvardijos „Quds“ pajėgoms tobulinti bepiločių orlaivių programą („**Kimia Part Sivan Company**“).

Daugiau informacijos (lietuvių k.): [Iranas: Taryba nustatė sankcijas 6 asmenims ir 5 subjektams pagal ribojamųjų priemonių sistemą atsižvelgiant į Irano karinę paramą Rusijos agresijos karui prieš Ukrainą](#)

Taryba patvirtino aštuntąjį sankcijų rinkinį, atsižvelgdama į tebesitęsiančią sunkią padėtį Mianmare / Birmoje

2023 m. gruodžio 11 d. Taryba patvirtino **papildomas ribojamąsias priemones keturiems asmenims ir dviem subjektams**, atsižvelgdama į tebesitęsiančią sunkią padėtį Mianmare / Birmoje.

Į sankcijų sąrašą įtrauktas **Mianmaro Sąjungos ministras**, dar du **Valstybės administracinės tarybos nariai** ir pajėgų **vadas**, atsakingas už oro antpuolius prieš civilius, visų pirma Kaju valstijoje. Ribojamosios priemonės taip pat bus taikomos dviem bendrovėms – „**Star Sapphire Group of Companies**“ ir „**Royal Shune Lei Company Limited**“ – kurios generuoja pajamas kariniam režimui ir tiekia ginkluotųjų pajėgų naudojamus ginklus ir kitą įrangą.

Ir toliau taikomos kitos ES ribojamosios priemonės: **ginklų ir įrangos embargas**, ryšių stebėsenos įrangos, kuri galėtų būti naudojama vidaus represijoms, **eksporto apribojimai**, karinėms pajėgoms ir sienos apsaugos policijai skirtų **dvejopo naudojimo prekių eksporto draudimas** ir **draudimas rengti karinius mokymus karinėms pajėgoms „Tatmadaw“ ir vykdyti su jomis karinį bendradarbiavimą.**

Daugiau informacijos (lietuvių k.): [Mianmaras / Birma: Taryba į ES sankcijų sąrašą aštuntajame sankcijų rinkinyje įtraukė dar 4 asmenis ir 2 subjektus](#)

ES atnaujino sankcijų Kongui ir pratęsė sankcijų Maliui bei ES visuotinio sankcijų režimo už rimtus žmogaus teisių pažeidimus galiojimą

2023 m. gruodžio 11 d. Taryba **ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į padėtį Malyje galiojimą pratęsė dar vieniems metams – iki 2024 m. gruodžio 14 d.**

Atitinkamai **5 asmenims**, kuriems šiuo metu taikomas sankcijų režimas už trukdymą politiniam pereinamajam procesui Malyje, taikomas turto įšaldymas ir draudimas keliauti į ES. Be to, draudžiama tiesiogiai ar netiesiogiai teikti lėšas, kitą finansinį turtą ar ekonominius išteklius į sąrašą įtrauktiems fiziniams ar juridiniams asmenims, subjektams ar organizacijoms arba jų naudai.

Daugiau informacijos (lietuvių k.): [Malis. Taryba pratęsė ribojamųjų priemonių galiojimą dar vieniems metams](#)

2023 m. gruodžio 8 d. Taryba, atsižvelgdama į padėties Kongo Demokratinėje Respublikoje sunkumą, dar vieniems metams **iki 2024 m. gruodžio 12 d. atnaujino ribojamųjų priemonių taikymą.**

Šiuo metu **turto įšaldymas ir draudimas keliauti į ES** taikomas **24 asmenims**. Be to, **draudžiama** tiesiogiai ar netiesiogiai **teikti lėšas, kitą finansinį turtą ar ekonominius išteklius** tiems asmenims arba jų naudai.

Daugiau informacijos (lietuvių k.): [Kongo Demokratinė Respublika: Taryba atnaujino ES ribojamųjų priemonių taikymą dar vieniems metams](#)

2023 m. gruodžio 4 d. Taryba **pratęsė ES visuotinio sankcijų už žmogaus teisių pažeidimus režimo** (jis taikomas asmenims ir subjektams, atsakingiems už šiurkščius žmogaus teisių pažeidimus visame pasaulyje) **galiojimą dar trejiems metams – iki 2026 m. gruodžio 8 d.** Esamos ribojamosios priemonės (sankcijos) ir toliau bus kasmet peržiūrimos.

Šiuo metu sankcijos taikomos **67 fiziniams bei juridiniams asmenims ir 20 subjektų.**

Daugiau informacijos (lietuvių k.): [ES visuotinis sankcijų už žmogaus teisių pažeidimus režimas: pratęstas ribojamųjų priemonių taikymas](#)

Taryba į ES teroristų sąrašą įtraukė dar du asmenis

2023 m. gruodžio 11 d. Taryba nusprendė į **ES teroristų sąrašą** įtraukti dar **du asmenis**. Šis sprendimas yra Europos Sąjungos **atsako į „Hamas“ keliamą grėsmę ir jos brutalius bei beatodairiškus teroristinius išpuolius Izraelyje** 2023 m. spalio 7 d. dalis. Šios sankcijos galioja nuo šiandien.

Šiandien į sąrašą įtraukti du asmenys yra „Hamas“ karinio sparno („Brigades Ezzedin al-Qassam“ („Ezzedin al-Qassam brigadų“) vyriausiasis vadas (nuo 2002 m.) **Mohammedas Deifas** ir „Hamas“ karinio sparno vado pavaduotojas **Marwanas Issa**. Po įtraukimo į sąrašą šiems dviem asmenims taikomas **jų lėšų ir kito finansinio turto įšaldymas ES valstybėse narėse**. Be to, ES veiklos vykdytojams draudžiama jiems teikti lėšas ir ekonominius išteklius.

Daugiau informacijos (lietuvių k.): [Kova su terorizmu. Reaguodama į spalio 7 d. išpuolius, Taryba į ES teroristų sąrašą įtraukė dar du asmenis](#)

Palengvinant humanitarinės pagalbos tiekimą Taryba iš dalies pakeitė 10 sankcijų režimų

2023 m. lapkričio 27 d. Taryba nusprendė **10 ES ribojamųjų priemonių režimų** nustatyti turto įšaldymo priemonių **humanitarines išimtis**.

Priėmus šį sprendimą, tam tikrų kategorijų humanitarinės pagalbos teikėjai, įskaitant nurodytus JT Saugumo Tarybos rezoliucijoje 2664 (2022), taip pat organizacijos ir agentūros, pripažintos ES ar jos valstybių narių humanitarinėmis partnerėmis, ir valstybių narių specializuotos agentūros gali be išankstinio leidimo **vykdyti sandorius su į sąrašą įtrauktais asmenimis ir subjektais, jei jų tikslas – teikti humanitarinę pagalbą** arba remti kitą veiklą, kuria tenkinami pagrindiniai žmonių, kuriems reikia pagalbos, poreikiai.

Šiandien priimtu sprendimu padidintas ES ribojamųjų priemonių režimų nuoseklumas ir suderinamumas, taip pat ES ir JT lygmeniu ar kitų tarptautinių partnerių priimtų ribojamųjų priemonių režimų nuoseklumas ir suderinamumas, siekiant užtikrinti principais grindžiamą humanitarinę veiklą, kurią vykdo nešališki humanitarinės pagalbos teikėjai.

Be to, Taryba nusprendė **reguliariai peržiūrėti** humanitarines išimtis, taikomas šiuose 10 režimų, taip pat tam tikruose kituose ES ribojamųjų priemonių režimuose, siekiant įvertinti jų tinkamumą ir prireikus ateityje pakoreguoti.

Pažymėtina, kad iš dalies pakeistos **10 sankcijų sistemų** – tai režimai, nustatyti atsižvelgiant į padėtį **Bosnijoje ir Hercegovinoje, Burundyje, Gvinėjoje, Libane, Mianmare, Nikaragvoje, Tunise, Venesueloje, Zimbabvėje, ir režimas, susijęs su kibernetiniais išpuoliais**.

Daugiau informacijos (lietuvių k.): [ES visuotinis sankcijų už žmogaus teisių pažeidimus režimas: pratęstas ribojamųjų priemonių taikymas](#)

ES Bendrasis Teismas atmetė Roman Abramovich ieškinį

2023 m. gruodžio 20 d. Europos Sąjungos Bendrasis Teismas **atmetė** Roman Arkadyevich Abramovich **ieškinį** ir **patvirtino** jam nustatytas **ribojamąsias priemones**. Roman Abramovich Europos Sąjungos Bendrajame Teisme ginčijo jo pavardės įtraukimą į asmenų ir subjektų, kuriems taikomos šios priemonės, sąrašus ir palikimą juose.

Be to, jis prašė atlyginti jo reputacijai padarytą žalą, kurią preliminariai įvertino 1 mln. EUR.

Bendrasis Teismas atmetė R. Abramovich ieškinį ir patvirtino jam nustatytas ribojamąsias priemones. Iš tikrųjų **Taryba nepadarė vertinimo klaidos**, kai nusprendė įtraukti R. Abramovich pavardę į nagrinėjamus sąrašus ir paskui juose palikti, atsižvelgdama į jo vaidmenį Evraz grupėje.

Bendrasis Teismas taip pat pažymėjo, kad įtraukiant R. Abramovich pavardę į sąrašus ir paliekant juose **nebuvo nepateisinamai ir neproporcingai apribotos jo pagrindinės teisės**, tarp jų – visų pirma teisė į privataus ir šeimos gyvenimo gerbimą, laisvė užsiimti verslu ir laisvas judėjimas. Šiuo klausimu Bendrasis Teismas, be kita ko, priminė, kad Sąjungos teisėje numatyta galimybė leisti naudotis įšaldytomis lėšomis siekiant patenkinti pagrindinius poreikius, taip pat išduoti specialius leidimus panaikinti lėšų ar kitų ekonominių išteklių įšaldymą.

Kadangi R. Abramovich neįrodė, kad buvo neteisėtai įtrauktas į sąrašus ir paliktas juose, jo prašymas atlyginti žalą taip pat atmetas.

Daugiau informacijos (lietuvių k.): [Karas Ukrainoje: Europos Sąjungos Bendrasis Teismas atmetė Roman Arkadyevich Abramovich ieškinį ir patvirtino jam nustatytas ribojamąsias priemones](#)

LIETUVA

Lietuvos, Latvijos ir Estijos Ministrės Pirmininkės pasirašė bendrą deklaraciją dėl vieningo ES sankcijų regioninio įgyvendinimo

2023 m. gruodžio 20 d. Lietuvos Ministrė Pirmininkė Ingrida Šimonytė, Latvijos Ministrė Pirmininkė Evika Silina ir Estijos Ministrė Pirmininkė Kaja Kallas trečiadienį **pasirašė bendrą deklaraciją dėl vieningo Europos Sąjungos sankcijų regioninio įgyvendinimo** Rusijai, tęsiančiai karą prieš Ukrainą, ir agresijoje bendrininkaujančiai Baltarusijai.

Deklaracijoje pažymima, kad siekiant sustiprinti sankcijų poveikį ir pakirsti Rusijos gebėjimą tęsti agresijos karą, kritiškai svarbu panaikinti spragas ir užtikrinti veiksmingą ES sankcijų taikymą. Dokumentu įsipareigojama užtikrinti vienodą muitinių patikrą ir informacijos mainus – atitinkamos **Baltijos šalių institucijos regioninį metodą pritaikys ne vėliau kaip 2024 m. sausio 31 d.**

Daugiau informacijos (lietuvių k.): [Lietuvos, Latvijos ir Estijos Ministrės Pirmininkės patvirtino bendrą deklaraciją dėl vieningo ES sankcijų regioninio įgyvendinimo](#)

Muitinė griežtina sankcionuotų prekių eksportą (reeksportą) ar tranzitą į trečiąsias šalis

2023 m. gruodžio 14 d. Muitinė paskelbė, kad išanalizavusi prekių, kurioms Reglamentu Nr. 833/2014 ir Reglamentu Nr. 765/2006 nustatyti eksporto draudimai ir apribojimai (toliau – sankcionuojamos prekės), prekybos su atskiriomis trečiosiomis šalimis tendencijas, įvertinusi sankcionuojamų prekių patekimo į Rusijos Federacijos ir/ar Baltarusijos Respublikos vidaus rinką riziką bei siekdama užkardyti galimus sankcijų apėjimus, **griežtina prekių, kurioms taikomos sankcijos ir kurios eksportuojamos į trečiąsias šalis per Rusijos Federaciją ir/ar Baltarusiją ar gabenamos tranzitu per šias šalis, kontrolę.**

Tuo tikslu, **nuo š. m. gruodžio 18 d.** Lietuvos muitinė imasi papildomų priemonių, susijusių su sankcionuojamų prekių eksportu (reeksportu) ar tranzitu. Eksportuojant (reeksportuojant) ar tranzitu gabenant sankcionuojamas prekes **bus privaloma pateikti gamintojo deklaraciją.**

Nepateikus gamintojo deklaracijos Lietuvos Respublikos muitinei, sankcionuojamos prekės nebus išleistos iš Europos Sąjungos.

Kilus pagrįstoms abejonėms dėl pateikto dokumento autentiškumo ir jame esančios informacijos teisingumo, Lietuvos muitinė kreipsis į prekių gamintojo šalies kompetentingas institucijas dėl pateikto dokumento ir jame esančios informacijos patikrinimo.

Reikalavimas pateikti gamintojo deklaraciją taikomas tik tuo atveju, kai sankcionuojamų prekių tranzitas per šalies, kuriai taikomos tarptautinės sankcijos, teritoriją nėra draudžiamas.

Atmintinė vežantiems sankcionuotas prekes tranzitu per Baltarusiją ir Rusiją į trečiąsias šalis lietuvių, anglų, rusų kalbomis.

Daugiau informacijos (lietuvių k.): [Aktualija \(lrmuitine.lt\)](http://Aktualija.lrmuitine.lt)

Per sieną į Rusiją ir Baltarusiją nepraleidžiami tušti krovininiai vilkikai

2023 m. gruodžio 20 d. Lietuvos muitinė išleido pranešimą, kurio primena, kad Europos sąjungos šalyse, taip pat ir **Lietuvoje registruotos krovininio autotransporto priemonės tuščios, be krovinio, negali vykti per Lietuvos valstybės sieną į Rusiją ar Baltarusiją.**

Tokią priemonę Lietuvos muitinė taiko laikydamasi Europos sąjungos Reglamento (Nr. 833/2014 2 a straipsnio (VII priedas) ir ES Reglamento Nr. 765/2006 1f straipsnio (Va priedas)) nuostatų, draudžiančių vilkikų eksportą į Rusiją ir Baltarusiją bei tokių transporto priemonių tranzitą per Rusiją.

Šiam draudimui yra numatyta išimtis. Į Rusiją ar Baltarusiją išvykti gali krovininės transporto priemonės, kuriomis tuo metu vežamos prekės iš Sąjungos muitų teritorijos arba per Sąjungos muitų teritoriją.

Daugiau informacijos (lietuvių k.): [Aktualija \(lrmuitine.lt\)](http://Aktualija.lrmuitine.lt)

Informacija apie įšaldytas lėšas Lietuvoje

Vadovaujantis 2014 m. kovo 17 d. Tarybos reglamentu (ES) Nr. 269/2014 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi, **Lietuvoje finansinės sankcijos yra taikomos 10 juridinių asmenų**, remiantis sąsajomis per nuosavybės teisę ar kontrolę. Šiems asmenims priklausančių **įšaldytų lėšų sąskaitose bendra suma yra daugiau nei 71,541 mln. eurų, 810,485 JAV dolerių.**

Vadovaujantis 2006 m. gegužės 18 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 765/2006 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į padėtį Baltarusijoje ir į Baltarusijos įsitraukimą į Rusijos agresiją prieš Ukrainą, šiuo metu įšaldytos lėšos 6 juridinių asmenų ir 1 fizinio asmens sąskaitose, bendra suma **23,612 mln. eurų ir 7,680 mln. JAV dolerių.**

Bendra įeinančių įšaldytų lėšų, kurių siuntėjams taikomos Europos Sąjungos ribojamosios priemonės, suma yra daugiau nei **1,413 mln. eurų**, daugiau nei **1,583 mln. JAV dolerių** bei daugiau nei **215 tūkst. Rusijos rublių**.

Informacija pateikta 2023 m. lapkričio 24 dienai.

Daugiau informacijos (lietuvių k.): [Tarptautinės finansinės sankcijos - Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos](#)

JUNGTINĖ KARALYSTĖ

Nustatytos naujos prekybos ir finansinės sankcijos Rusijai

2023 m. gruodžio 14 d. Jungtinė Karalystė (JK) priėmė teisės aktus, kuriais nustatomi **papildomi ribojimai prekėms, technologijoms ir finansavimo šaltiniams**, kuriais remiama Rusijos karinė agresija prieš Ukrainą.

Šiuo naujuoju paketu draudžiama eksportuoti įvairias prekes, kurios gali būti naudojamos kariniams ar pramoniniams tikslams, taip pat prekes, kurios yra randamos mūsų lauke Ukrainoje, įskaitant **mašinų dalis ir elektroniką**.

Sankcijos taip pat nustatytos prekėms, iš kurių gaunamos pajamos skirtos Putino karo mašinai finansuoti. Atitinkamai uždraudžiamas tam tikrų **rusiškų metalų importas, deimantų importas iš Rusijos** ir planuojama uždrausti su metalais susijusias papildomas paslaugas, kai tai bus galima padaryti kartu su tarptautiniais partneriais.

Naujuoju sankcijų paketu numatyta ir nemažai finansinių priemonių, kuriomis siekiama remti įmones, nusprendusias atsisakyti veiklos Rusijoje, taip pat patikslinta ir išplėsta galiojančių sankcijų korespondentinei bankininkystei taikymo sritis. Papildomai bus nustatyti nauji ataskaitų teikimo reikalavimai, kad būtų užtikrintas didesnis Jungtinėje Karalystėje laikomo turto skaidrumas ir pagerintas esamo sankcijų režimo laikymasis. **Priemonė dėl ataskaitų apie sankcionuotų asmenų turtą teikimą įsigalios 2023 m. gruodžio 26 d.**

Remiantis 2021 m. prekybos srautais, šiame pakete numatytos naujos sankcijos **70 mln. svarų sterlingų** vertės **potencialiam JK eksportui** į Rusiją ir **67 mln. svarų sterlingų** vertės **importui**, taip pat **sugriežtintos sankcijos 662 mln. svarų sterlingų vertės eksportui**, kuriam jau taikomi ribojimai.

Daugiau informacijos (anglų k.): [New trade and financial sanctions against Russia come into force](#)

Nustatytos sankcijos Rusijos bankui „JSC Bank Novikombank“ ir išduota bendroji licencija

2023 m. gruodžio 15 d. JK nustatė sankcijas „JSC Bank Novikombank“, uždraudė korespondentinės bankininkystės santykius su šiuo banku ir įšaldė jo turtą.

Pažymėtina, kad JK finansinių sankcijų įgyvendinimo biuras (OFSI) išdavė bendrąją licenciją **INT/2023/4078352**, kurios pagrindu leidžiama JK kredito ar finansų įstaigoms apdoroti mokėjimus gautus iš naujai sankcionuoto banko („JSC Bank Novikombank“) arba vykdomus per jį, o taip pat JK kredito arba finansų įstaigos gali apdoroti mokėjimus atliekamus ne svarais sterlingais iš „Sberbank“ arba vykdomus per jį.

Bendroji licencija galioja **iki 2023 m. gruodžio 22 d.**

Daugiau informacijos (anglų k.): [Notice_Russia_DDMMYY.docx](#)

JK ir JAV nustatė naujas sankcijas „Hamas“

2023 m. gruodžio 13 d. JK, koordinuojant veiksmus su JAV, nustatė sankcijas „Hamas“ ir Palestinos islamo džihado lyderiams ir finansuotojams.

Siekdama kovoti su nuolatine „Hamas“ teroristinės organizacijos keliamą grėsme, JK nustatė sankcijas **dar septyniems su „Hamas“ susijusiems asmenims**, nutraukė „Hamas“ galimybes gauti finansavimą ir nustatė naujus kelionių apribojimus su grupuote susijusiems asmenims.

Pažymėtina, kad sankcijos nustatytos pagrindiniams „Hamas“ finansavusio tinklo veikėjams, įskaitant asmenis Libane ir Alžyre. Šios griežtos priemonės rodo, kad su „Hamas“ susiję asmenys negalės išvengti atsakomybės, net jei jie veikia už Gazos ruožo ribų.

Šios sankcijos, nustatytos koordinuojant veiksmus su JAV, yra **antrasis JK tikslinių sankcijų**, taikomų su „Hamas“ susijusiems asmenims po 2023 m. spalio 7 d. išpuolių prieš Izraelį, **etapas**.

Daugiau informacijos (anglų k.): [UK and US target Hamas with new sanctions to isolate terror group](#)

Įsigaliojo naujas sankcijų Iranui režimas

2023 m. gruodžio 14 d. įsigaliojo naujas JK sankcijų Iranui režimas, kuriuo Jungtinei Karalystei suteikiami nauji platesni įgaliojimai reikalauti, kad Iranas ir jo sprendimus priimančios asmenys būtų patraukti atsakomybėn.

Pažymėtina, kad dar 2023 m. liepos mėn. paskelbtas sankcijų režimas buvo parengtas siekiant reaguoti į precedento neturinčias Irano režimo grėsmes, įskaitant pastangas pakenkti taikai ir saugumui Artimuosiuose Rytuose ir sąmokslus nužudyti asmenis JK teritorijoje.

Naujasis režimas taip pat apima **naujus prekybos apribojimus**, skirtus Irano dronų programai, be kita ko, **sugriežtinant esamus dronų komponentų eksporto apribojimus**, taip pat naujus įgaliojimus taikyti transporto sankcijas laivams, kurie dalyvauja veiksmuose pažeidžiant galiojančias sankcijas arba kurie priklauso asmenims, kuriems taikomos sankcijos, arba yra jų kontroliuojami.

Daugiau informacijos (anglų k.): [New Iranian sanction regime comes in to force](#)

Išduota nauja geležies ir plieno bendroji prekybos licencija ir atnaujintos gairės

2023 m. gruodžio 11 d. JK Verslo ir prekybos departamentas išdavė **naują bendrąją prekybos licenciją ir atnaujino gaires**, susijusias su nustatytomis JK geležies ir plieno sankcijomis Rusijai.

Pažymėtina, kad 2023 m. balandžio mėnesį Jungtinė Karalystė nustatė sankcijas, kuriomis uždraudė importuoti geležies ir plieno gaminius, kai metalas yra kilęs iš Rusijos, bet perdirbtas trečiojoje šalyje (t.y. ne Jungtinėje Karalystėje, Meno saloje ar Rusijoje), ir su tokiais gaminiiais susijusias technines pagalbas, finansines ir tarpininkavimo paslaugas. **Šie ribojimai įsigaliojo 2023 m. rugsėjo 30 d.**

JK gairėse teigiama, kad prekiautojai turėtų būti pasirengę pateikti dokumentus, įrodančius prekės tiekimo grandinę ir tai, kad laikomasi aukščiau nurodytų ribojimų.

JK Verslo ir prekybos departamentas išdavė naują bendrąją **prekybos licenciją**, skirtą geležies ir plieno prekėms, kurias draudžiama importuoti į šalį. Vadovaujantis naująja bendrąja licencija, įmonės gali importuoti daugkartinio naudojimo pakuotes, pagamintas iki sankcijų nustatymo (2023 m. balandžio 21 d.), ir prekes, kurios iki sankcijų taikymo buvo laisvoje apyvartoje Jungtinėje Karalystėje. Taip pat leidžiama teikti tam tikras paslaugas ir atlikti veiksmus, susijusius su šių prekių importu. Bendroji prekybos licencija įsigaliojo nuo **2023 m. gruodžio 11 d. ir ji galios neribotą laiką.**

Šia bendrąja prekybos licencija besinaudojantys subjektai privalo **per 30 dienų** nuo pirmojo licencijos panaudojimo pateikti pranešimą Verslo ir prekybos departamentui.

Daugiau informacijos (anglų k.): [General Trade Licence for sanctioned iron and steel](#)

Atnaujintos gairės dėl naftos kainų viršutinės ribos taikymo

2023 m. gruodžio mėn. OFSI paskelbė atnaujintas **gaires** dėl jūrų paslaugų draudimo ir naftos kainų viršutinės ribos ir atitinkamai pateikė paaiškinimus dėl:

- **atestacijos:** pagal būsimus esamo modelio pakeitimus bus reikalaujama, kad 1) atestacijos formos būtų teikiamos už kiekvieną reisą ir 2) 1 pakopos subjektai registruotų detalizuotas papildomas išlaidas, o 2 ir 3A pakopos sutarčių šalys jas pateiktų paprašius. Taip pat iš dalies pakeista pakopų sistema.
- **Jungtinės Karalystės piliečių:** paaiškinti ataskaitų teikimo reikalavimai trečiojoje šalyje esantiems Jungtinės Karalystės piliečiams.
- **ataskaitų teikimo terminų:** paaiškinti terminai ir reikalavimai, susiję su registravimo ir ataskaitų teikimo veikla pagal bendrąsias licencijas.

Atitinkamai iš dalies pakeista bendroji licencija **INT/2022/2469656** dėl naftos viršutinės kainos ribos.

OFSI paskelbė metinę ataskaitą

2023 m. gruodžio 14 d. OFSI paskelbė metinę ataskaitą. Ataskaitoje apibendrinama OFSI veikla 2022-2023 finansiniais metais ir apžvelgiamos tendencijos bei kitų metų prioritetai.

Ataskaitoje nurodoma, kad iki 2023 m. kovo 31 d. sankcijos buvo taikomos **130 oligarchų ir jų šeimų narių**, kurių bendra turto grynoji vertė siekė apie **145 mlrd. svarų sterlingų**. OFSI taip pat skelbia, kad 2023 m. spalio mėn. duomenimis, nuo **2022 m. vasario mėn. įšaldyta 22,7 mlrd. svarų sterlingų Rusijos turto.**

Ataskaitoje nurodoma, kad per finansinius metus OFSI užregistravo **473 įtariamus finansinių sankcijų pažeidimus** (išskyrus naftos kainų viršutinės ribos ir kovos su terorizmu pažeidimus).

Daugiau informacijos (anglų k.): [OFSI Publishes Details of Frozen Asset Reporting for Financial Year 2022-23](#)

Paskelbta apie naujo padalinio, skirtą kovoti su sankcijų Rusijai apėjimu, steigimą

2023 m. gruodžio 11 d. Jungtinės Karalystės Pramonės ir ekonominio saugumo ministrė Nusrat Ghani pranešė apie JK vyriausybės ketinimą steigti naują sankcijų vykdymo užtikrinimo padalinį – **Prekybos sankcijų įgyvendinimo biurą (angl. Office of Trade Sanctions Implementation, OTSI)**.

OTSI bus atsakingas už prekybos sankcijų, įskaitant sankcijas Rusijai, vykdymo užtikrinimą, tirs pažeidimus, skirs baudas ir prireikus perduos bylas baudžiamajam vykdymui. OTSI taip pat vykdys įmonių, kurios gali apeiti sankcijas siūsdamos produktus per trečiąsias šalis, veiklos priežiūrą.

Daugiau informacijos (anglų k.): [New unit to crack down on firms dodging Russian sanctions](#)

JK ir sąjungininkės nustatė sankcijas žmogaus teisių pažeidėjams

2023 m. gruodžio 8 d., prieš gruodžio 10 d. minimas Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos 75-ąsias metines JK, JAV ir Kanada paskelbė apie plataus masto sankcijų paketą, skirtą asmenims, susijusiems su žmogaus teisių pažeidimais visame pasaulyje.

JK nustatė sankcijas **46 subjektams**, įskaitant bet neapsiribojant:

- **17 Baltarusijos teismų sistemos nariams**, įskaitant teisėjus ir prokurorus, dalyvavusius politiškai motyvuotose bylose prieš politinius aktyvistus, nepriklausomus žurnalistus ir žmogaus teisių gynėjus;
- **5 Irano teismų sistemos**, saugumo pajėgų ir Teherano viešojo transporto sistemos asmenims už jų dalyvavimą įvedant ir vykdant privalomo hidžabo įstatymą.

JAV sankcijas nustatė **37 asmenis iš 13 šalių**, o Kanada nustatė ribojamąsias priemones **7 asmenims**.

Daugiau informacijos (anglų k.): [UK and allies sanction human rights abusers](#)

JK nustatė sankcijas Rusijos kibernetiniams įsilaužėliams

2023 m. gruodžio 7 d., JK nustatė sankcijas **dviems Rusijos asmenims** – Ruslan Aleksandrovich Peretyatko ir Andrey Stanislavovich Korinets, **priklausantiems „Star Blizzard“ kibernetinių įsilaužėlių grupotei**, kuri JK vyriausybės teigimu yra pavaldi Rusijos žvalgybos tarnyboms.

Daugiau informacijos (anglų k.): [UK exposes attempted Russian cyber interference in politics and democratic processes](#)

Nustatytos sankcijos 46 subjektams, remiantiems Rusijos karo mašiną

2023 m. gruodžio 11 d. JK paskelbė apie naujas sankcijas **46 asmenims ir subjektams**, teikiantiems paramą ir finansuojantiems Rusijos karinę agresiją prieš Ukrainą.

Sankcijos nustatytos **Baltarusijos, Kinijos, Serbijos, Turkijos, Jungtinių Arabų Emiratų bei Uzbekistano subjektams**, kurie toliau remia Rusiją. Pažymėtina, kad nustačius sankcijas Kinijoje, Serbijoje ir Uzbekistane veikiantiems subjektams, JK ėmėsi veiksmų **prieš daugiau kaip 30 trečiųjų šalių subjektų**, remiančių Rusijos karo veiksmus.

Taip pat sankcijos nustatytos Rusijos ginklų gamintojams, subjektams remiantiems „Wagner Group“ tinklą, ir „šešėlinio laivyno“ laivų operatoriams, kuriais Rusija naudojasi siekdama sušvelninti su nafta susijusių sankcijų, kurias Jungtinė Karalystė kartu su Didžiojo septyneto partnerėmis nustatė Rusijai, smūgi.

Daugiau informacijos (anglų k.): [UK hits military suppliers propping up Russia's war machine](#)

Paskelbtas įspėjimas dėl Rusijos eksporto kontrolės priemonių apėjimo

2023 m. gruodžio 7 d. Jungtinės Karalystės nacionalinis ekonominių nusikaltimų centras (NECC) paskelbė **įspėjimą** dėl didelės rizikos prekių eksporto. Šio įspėjimo tikslas - suteikti JK įmonėms informaciją apie **įprastus metodus**, kurie gali būti naudojami, **siekiant išvengti sankcijų, taikomų didelės rizikos prekių eksportui**.

Atitinkamai įspėjime pateikiami įtartinų sandorių, klientų ir (arba) paslaugų ir (arba) prekių požymiai. Siekiant atpažinti įtartiną veiklą NECC siūlo atkreipti dėmesį į keletą rizikos faktorių, tokių kaip pavyzdžiui:

- **klientas nepateikia arba atsisako pateikti duomenis** apie bankus, siuntėjus ar trečiąsias šalis (angl. *third parties*) su kuriomis bendradarbiauja, įskaitant informaciją apie galutinius naudos gavėjus, numatomą galutinį prekės naudojimą arba įmonės nuosavybę;
- **subjektai**, su kuriais vykdomi sandoriai **neturi interneto svetainės** ar elektroninio pašto paskyros;
- vykdomi sandoriai su įmonėmis, kurios **fiziškai yra įsikūrusios toje pačioje vietoje** arba turi bendrą nuosavybę **su kitais subjektais, esančiais sankcijų sąrašuose**;
- sandoriai, kuriuose dalyvauja **klientai su telefono numeriais**, kurių šalių kodai **nesutampa su paskirties šalies kodais**;
- sandoriai susiję su tariamu civiliniu galutiniu vartotoju, tačiau atlikta analizė rodo, kad **klientai vykdo sandorį su subjektais, susijusiais su kariuomene**, pavyzdžiui, adresas yra karinis objektas arba jis yra kartu su kariniais objektais susirūpinimą keliančioje šalyje.

Būtina atkreipti dėmesį, kad ne vienas rizikos požymis nebūtinai rodo neteisėtą ar įtartiną veiklą, todėl prieš nustatant, ar konkretus sandoris arba klientas yra įtartinas arba susijęs su galimu sankcijų vengimu, **reikėtų įvertinti visus susijusius faktus ir aplinkybes**.

Paskelbtos naujos sankcijos subjektams dėl naftos viršutinės kainų ribos apėjimo

2023 m. gruodžio 20 d. JAV Iždo departamento Užsienio aktyvų kontrolės biuras (OFAC), remdamasis ankstesniais veiksmais, nukreiptais prieš laivų savininkus ir laivus, susijusius su rusiškos žalios naftos gabenimu viršijant nustatytą kainų ribą, **sugriežtino rusiškos naftos kainų ribos mechanizmo vykdymą.**

Atsižvelgiant į veiksmus, kurių anksčiau ėmėsi Kainų ribos koalicijos partneriai (angl. *Price Cap Coalition*), **OFAC nustatė sankcijas Rusijos vyriausybei priklausančio laivo valdytojui ir tam tikriems prekyautojams nafta**, kurie, nustačius naftos kainų ribą, dalyvavo gabenant rusišką naftą jūra pažeidžiant nustatytą viršutinę naftos kainos ribą.

Be to, OFAC **atnaujino Rusijos Federacijos kilmės žalios naftos ir naftos produktų kainų viršutinės ribos politikos įgyvendinimo gaires.** Šie veiksmai atitinka 2023 m. gruodžio 6 d. G7 vadovų priimtus įsipareigojimus sugriežtinti rusiškai naftai taikomos kainų viršutinės ribos politikos laikymąsi ir vykdymą, be kita ko, nustatant sankcijas apgaulingą praktiką vykdančiams subjektams ir prireikus atnaujinant atitikties taisykles.

OFAC pažymi, kad nustačius naftos viršutinę kainų ribą, **mažai žinomi naftos prekybininkai**, kurių nuosavybės struktūros neskaidrios, **tapo dažniais didžiųjų Rusijos naftos bendrovių išgaunamos naftos gabenimo jūra dalyviais**, gabenančiais iki pusės viso Rusijos naftos eksporto. Kaip pavyzdžiui, **Honkonge įsikūrusi „Bellatrix Energy Limited“ („Bellatrix“)** **smarkiai padidino savo prekybos rusiška nafta dalį** nuo tada, kai buvo įgyvendinta kainų viršutinės ribos politika. **Vien nuo 2023 m. birželio vidurio „Bellatrix“ išnuomoti laivai įplaukė daugiau kaip 150 kartų į Rusijos uostus.** Nuo Rusijos karinės agresijos prieš Ukrainą pradžios, **„Bellatrix“ prekiavo dešimtimis milijonų tonų žalios naftos ir kitų Rusijos valstybinių naftos bendrovių produktais** ir gavo šimtų milijonų dolerių vertės paskolą iš Rusijos valstybinio banko.

Daugiau informacijos (anglų k.): [Treasury Tightens the Price Cap with New Sanctions and Updated Guidance](#) | U.S. Department of the Treasury

Nustatytos sankcijos pirkimų tinklui, remiančiam Irano bepiločių orlaivių programą

2023 m. gruodžio 19 d. OFAC nustatė sankcijas **10 subjektų ir 4 asmenims**, įsikūrusiems Irane, Malaizijoje, Honkonge ir Indonezijoje, **kurie remia Irano bepiločių orlaivių (UAV) gamybą.**

Šis tinklas, kuriam vadovauja Irane gyvenantis Hossein Hatefi Ardakani, padėjo Islamo revoliucijos gvardijos korpuso aerokosminių pajėgų savignos džihado organizacijai (IRGC ASF SSJO) ir jos bepiločių orlaivių programai įsigyti JAV ir užsienio kilmės komponentų už šimtus tūkstančių dolerių.

Daugiau informacijos (anglų k.): [Treasury Targets Procurement Network Across Middle East and East Asia Supporting Iran's UAV Program](#) | U.S. Department of the Treasury

Nustatytos sankcijos daugiau nei 150 asmenų ir subjektų, aprūpinančių Rusijos karinę-pramoninę bazę

2023 m. gruodžio 12 d. OFAC nustatė sankcijas **trečiųjų šalių subjektams**, kurie materialiai remia Rusijos karą, taip pat **subjektams, susijusiems su Rusijos karinių pirkimų tinklu** ir tiems, kurie padeda Rusijai įsigyti staklių, įrangos ir pagrindinių žaliavų.

Taip pat JAV Valstybės departamentas nustatė sankcijas **daugiau kaip 100 subjektų ir asmenų**, įskaitant tuos, kurie daugelyje trečiųjų šalių vengia sankcijų, prisideda prie to, kad Rusija toliau galėtų tęsti karinę agresiją prieš Ukrainą, ir yra atsakingi už Rusijos energijos gamybos ir eksporto pajėgumų stiprinimą.

OFAC taip pat nustatė sankcijas trečiųjų šalių asmenims ir subjektams, kurie palengvina, organizuoja ir sudaro sąlygas perduoti pagrindines technologijas, įrangą ir žaliavas Rusijos karinės pramonės bazės galutiniams naudotojams. JAV Prekybos departamento Pramonės ir saugumo biuras (BIS) kartu su Europos Sąjunga, Japonija ir Jungtine Karalyste daugelį šių prekių yra priskyre **bendro aukšto prioriteto prekėms**, nes Rusija siekia jas įsigyti savo ginklų programoms.

OFAC pabrėžia, kad Rusija naudojami **Turkija, Jungtiniais Arabų Emyratais (JAE) ir Kinijos Liaudies Respublika (KLR)**, taip pat naudoja **sudėtingus tarptautinius tinklus ir trečiųjų šalių atstovus**, kad įsigytų labai reikalingų technologijų ir įrangos siekiant remti šalies karo ekonomiką.

Pažymėtina, kad OFAC nustatė sankcijas **keturių subjektų ir devynių asmenų**, įsikūrusių KLR, Rusijos Federacijoje, Honkonge ir Pakistane, **tinklui**, susijusiam su Kinijoje pagamintų ginklų ir technologijų tiekimu Rusijai.

Taip pat nustatytos sankcijos **7 Turkijoje ir 8 JAE įsikūrusiems subjektams**, kurie perdavė Rusijoje įsikūrusiems galutiniams naudotojams šimtus bendro aukšto prioriteto prekių siuntų, įskaitant elektroninius integruotus grandynus, duomenų priėmimo, konvertavimo ir perdavimo mašinas.

Daugiau informacijos (anglų k.): [Treasury Imposes Sanctions on More Than 150 Individuals and Entities Supplying Russia's Military-Industrial Base | U.S. Department of the Treasury](#)

BIS į subjektų sąrašą įtraukė subjektus, remiančius Rusijos kariuomenę

2023 m. gruodžio 5 d. JAV Pramonės ir saugumo biuras (BIS) į subjektų sąrašą (angl. *Entity List*) įtraukė **42 subjektus**. Šie subjektai prisidėjo prie Rusijos karinės ir gynybos pramonės bazės kūrimo.

Pažymėtina, kad į sąrašą įtraukti subjektai, tiesiogiai susiję su **Shahed-136 bepiločių orlaivių**, naudojamų karo lauke, gamyba, taip pat subjektai, užsiimantys neteisėta veikla bandant nukreipti į kitas šalis JAV kilmės elektroninius komponentus, naudojamus karinėms reikmėms. Įskaitant raketą, karinius radarus ir kita.

Daugiau informacijos (anglų k.): [file \(doc.gov\)](#)

Nustatytos naujos sankcijos Baltarusijai

2023 m. gruodžio 5 d. OFAC nustatė sankcijas **11 subjektų ir 7 asmenims** dėl ryšių su Baltarusijos Vyriausybe ir **1 asmeniui** dėl paramos žalingai Rusijos vykdomai veiklai užsienyje.

Šiuo sprendimu JAV siekia didinti spaudimą autoritariniam Aliksandro Lukašenkos režimui dėl žiauraus Baltarusijos demokratinės pilietinės visuomenės slopinimo, korupcinio Lukašenkos šeimos finansinio praturtėjimo ir prisidėjimo prie Rusijos vykdomos karinės agresijos prieš Ukrainą.

Pažymėtina, kad **sankcijos nustatytos „Beltamozhservice“ - Baltarusijos valstybinei logistikos paslaugų teikėjai, veikiančiai prie Baltarusijos valstybinio muitinės komiteto.** Atitinkamai nurodoma, kad būdama valstybinė įmonė ir oficiali Baltarusijos muitinės atstovė, „Beltamozhservice“ yra pagrindinis Lukašenkos režimo pajamų šaltinis ir dalyvavo plataus masto kontrabandos į Rusiją schemose, kurios buvo naudingos oligarchams ir Lukašenkos režimui. „Beltamozhservice“ sankcijas taip pat taiko ES ir Kanada.

Taip pat sankcijos nustatytos ir **Aliksandr Shakutsin**, kuris yra A. Lukašenkos artimiausios aplinkos narys ir **vienas svarbiausių Baltarusijos verslininkų, praturtėjęs iš Lukašenkos vykdytos privatizacijos.** A.Shakutsin buvo vienas iš artimiausių Lukašenkos rėmėjų mainais už lengvatas ir privilegijas teikęs lėšų Lukašenkai ir jo režimui.

Daugiau informacijos (anglų k.): [Treasury Targets Belarusian Revenue Generators for Lukashenka, Human Rights Abuses, and Cogs in Russia's War Machine | U.S. Department of the Treasury](#)

Nustatytos sankcijos Rusijos gynybos pirkimų tinklui

2023 m. gruodžio 5 d. OFAC nustatė sankcijas **Belgijoje įsikūrusio Hans De Geetere valdomam tinklui**, kuris padėjo įsigyti karinės paskirties elektronikos prekių galutiniams vartotojams Rusijoje. Šis tinklas susideda iš **9 subjektų ir 5 asmenų**, įsikūrusių **Rusijoje, Belgijoje, Kipre, Švedijoje, Hong Konge bei Olandijoje.** Pažymėtina, kad De Geetere kartu su 5 subjektais taip pat buvo įtrauktas ir BIS subjektų sąrašą.

Atitinkamai JAV teisingumo departamentas paskelbė **du atskirus kaltinimus** Hansui De Geetere, kurie susiję su jo daugelį metų vykdyta **neteisėta jautrių karinės paskirties technologijų eksporto** iš JAV galutiniams naudotojams Kinijos Liaudies Respublikoje (KLR) ir Rusijos Federacijoje **schema.**

Daugiau informacijos (anglų k.): [Treasury Targets Russian Defense Procurement Network | U.S. Department of the Treasury](#)

Paskelbtas pranešimas apie vizų režimo ribojimo politiką, siekiant skatinti taiką, saugumą ir stabilumą Vakarų Krante

2023 m. gruodžio 5 d. JAV Valstybės departamentas paskelbė apie **naują vizų ribojimo politiką**, skirtą asmenims, kurie dalyvavo kenkiant taikai, saugumui ar stabilumui Vakarų Krante, įskaitant smurto veiksmus ar kitus veiksmus, kuriais nepagrįstai ribojamos civilių gyventojų galimybės gauti svarbiausias paslaugas ir būtiniausias reikmenis. Šie ribojimai taip pat gali būti taikomi tokių asmenų artimiausiems šeimos nariams.

Pažymėtina, kad JAV nuolat prieštarauja veiksams, kurie kenkia stabilumui Vakarų Krante, įskaitant Izraelio naujakurių išpuolius prieš palestiniečius ir palestiniečių išpuolius prieš izraeliečius. JAV yra pažymėjusi Izraelio vyriausybei, jog reikia imtis veiksmų, kad ekstremistiniai naujakuriai, įvykdę smurtinius išpuolius prieš palestiniečius Vakarų Krante, būtų patraukti atsakomybėn.

Daugiau informacijos (anglų k.): [Announcement of Visa Restriction Policy to Promote Peace, Security, and Stability in the West Bank - United States Department of State](#)

Paskelbtas tinklaraščio įrašas apie sankcijų poveikį Rusijos ekonomikai

2023 m. gruodžio 14 d. JAV išdo departamentas paskelbė tinklaraščio įrašą apie sankcijų poveikį Rusijos ekonomikai, kuriame nurodoma, kad Rusijos ekonomiką bendrai veikia **trys pagrindinės jėgos**:

- pats karas,
- JAV ir partnerių sankcijos bei su jomis susijusios priemonės; ir
- Rusijos vyriausybės politinis atsakas į šias priemones.

Dėl šių jėgų Rusijos ekonomika persiorientuoja nuo privataus vartojimo prie išlaidų gynybai, o tai daroma Rusijos piliečių sąskaita, todėl jų gyvenimo lygis ilgainiui žemės.

Šiame tinklaraštyje pateikiamos **trys pagrindinės išvados**:

- Rusijos makroekonominiai rodikliai nukenčia dėl karo ir Jungtinių Valstijų bei partnerių taikomų sankcijų ir ekonominių priemonių poveikio;
- Rusija patiria vis didesnę fiskalinę spaudimą dėl didėjančių išlaidų ir sankcijų poveikio jos pajamoms;
- Pačios Rusijos politikos atsakas į mūsų sankcijas Rusijai kainuoja vis brangiau.

Po Rusijos karinės agresijos prieš Ukrainą pradžios ir JAV bei partnerių sankcijų bei kitų ekonominių priemonių nustatymo **Rusijos ekonomika 2022 m. susitraukė net 2,1%**. Rusijos ekonomika taip pat patyrė valiutos kurso svyravimų: **rublio kursas** krito, paskui kilo, paskui vėl krito, o **nuo 2022 m. vasario pradžios iki 2023 m. gruodžio mėn.** jo kursas **dolerio atžvilgiu sumažėjo maždaug 20%**.

2023 m. Rusijos ekonomikos augimą daugiausia lėmė padidėjusios valdžios sektoriaus išlaidos karui Ukrainoje, infrastruktūrai ir padidėjusios socialinės išlaidos. **Rusijos valdžia padvigubino 2023 m. gynybos išlaidų tikslą** iki daugiau kaip 100 mlrd. dolerių (**trečdalis visų viešųjų išlaidų**), kartu sustabdydama 2024 m. numatytą valstybės tarnautojų darbo užmokesčio didinimą.

Didėjant išlaidoms, pajamos iš energijos labai sumažėjo - **2023 m. sausio-spalio mėnesiais, palyginti su 2022 m., jos sumažėjo beveik 40%**. Dviejų pagrindinių priemonių - ES embargo ir kainų ribojimo - poveikis padėjo sumažinti Rusijos naftos eksporto pajamas, nes privertė Rusijos eksportuotojus taikyti dideles nuolaidas rinkos segmentuose, kuriuose ES embargas sumažino paklausą.

Daugiau informacijos (anglų k.): [Sanctions and Russia's War: Limiting Putin's Capabilities | U.S. Department of the Treasury](#)

2023 m. gruodžio 11 d. penkios JAV agentūros (OFAC, BIS, JAV Teisingumo departamentas, JAV Valstybės departamento Gynybos prekybos kontrolės direktoratas ir JAV Vidaus saugumo departamento Vidaus saugumo tyrimų skyrius) paskelbė atitikties pranešimą apie geriausią praktiką „**Pažink savo krovinį**“, skirtą jūrų ir kitoms transporto šakoms.

Atitikties pranešime, kuris skirtas transporto ir techninės priežiūros bendrovėms, draudimo paslaugų teikėjams, finansų įstaigoms ir kitiems asmenims, dalyvaujantiems finansuojant ir palengvinant krovinių vežimą, nurodoma atkreipti dėmesį į įprastą praktiką, kuri leidžia nustatyti atvejus, kada siekiama išvengti eksporto kontrolės ar sankcijų, įskaitant:

- **manipuliavimą buvimo vietos ar identifikavimo duomenimis**, išjungiant ar pakeičiant laivo automatinę identifikavimo sistemą (AIS) arba fiziškai pakeičiant laivo pavadinimą ir (arba) Tarptautinės jūrų organizacijos (TJO) numerį;
- **krovinio ir laivo dokumentų klastojimą**, įskaitant kilmės sertifikatus, sąskaitas faktūras ir įplaukimo uostų sąrašus;
- **perkėlimą iš laivo į laivą**, siekiant nuslėpti krovinio kilmę arba paskirties vietą;
- **neįprastų laivybos maršrutų naudojimą**, įskaitant neplanuotus apiplaukimus, perkrovimą per trečiąsias šalis arba įtartinus nukrypimus nuo maršruto, kurie neturi akivaizdaus teisėto verslo tikslo;
- **sudėtingos nuosavybės ar valdymo struktūros**, kuriomis siekiama nuslėpti galutinį faktinį krovinio savininką, galutinį naudotoją ar kitus laivybos procese dalyvaujančius subjektus.

Įmonės, veikiančios jūrų ir kitose transporto pramonės šakose, turėtų būti budrios ir laikytis reikalavimų ir stebėti, ar nesiekiami nuslėpti gabenamo krovinio kilmės ar paskirties vietos. Šioms įmonėms primygtinai rekomenduojama įvertinti **sankcijų ir eksporto riziką**, įgyvendinti **griežtas atitikties kontrolės priemones**, skirtas šiai rizikai šalinti, ir, galiausiai patikrinti tikrąjį krovinio, su kuriuo jie yra susiję, pobūdį, kilmę ir paskirties vietą.

Daugiau informacijos (anglų k.): [download \(treasury.gov\)](https://www.treasury.gov)

OFAC skyrė baudą Kalifornijoje įsikūrusiai virtualios valiutos keityklai

2023 m. gruodžio 13 d. OFAC skyrė **1,2 mln. JAV dolerių baudą** Kalifornijoje įsikūrusiai virtualios valiutos keitimo įmonei „**CoinList Markets LLC**“. Bendrovei skirta bauda dėl to, kad nuo 2020 m. balandžio mėn. iki 2022 gegužės mėn. įvykdė **989 sandorius** Kryme gyvenančių naudotojų vardu, taip **akivaizdžiai pažeisdama** OFAC nustatytas **sankcijas** Rusijai.

Daugiau informacijos (anglų k.): [Settlement Agreement between the U.S. Department of the Treasury's Office of Foreign Assets Control and CoinList Markets LLC](https://www.treasury.gov/press-releases/2023/12/13/20231213)